

Natura 2000-område nr. 113 Urup Dam, Brabæk Mose, Birkende Mose og Illemose

Områdebeskrivelse

Natura 2000 området har et samlet areal på 102 ha. Området ligger lige nord for Langeskov og domineres af 2 parallelle dalsystemer, der er orienteret NØ-SV. I dalene findes mindre vandløb, der udgør den øvre del af Geels Å systemet. Langt hovedparten af området består af moser og ferske enge på en kalkholdig jordbund. Centralt i området findes mosen Urup Dam. Mosen har stedvis kun et tyndt tørvelag og en meget kalkrig jordbund, hvilket betyder, at der er udviklet store arealer med mosetypen rigkær.

Vigtigste naturværdier

Området indeholder store sammenhængende arealer med afgræssede rigkær, og specielt Urup Dam har en særdeles artsrig vegetation med mange sjældne plantearter herunder flere orkideer. Orkideen mygblomst har her et af sine få danske voksesteder og rigkærene er ligeledes levested for sumvindelsnegl. Enkelte steder afløses rigkæret af mosetypen "avneknippemose", der domineres af hvas avneknippe. Avneknippemose findes hovedsageligt i den sydøstlige del af landet og udgør en del af den våde rørsump, men i Urup Dam er mosetypen opstået ved tilgroning af rigkær.

Spreddt i de afgræssede rigkær og ferske enge findes lavvandede kransålalger-søer og næringsrige søer. Her vokser sjældne arter som vejbred-vandaks og søpryd.

I området ses meget sumpskove med forekomst af skovtypen elle- og askeskov. Skovsumpene er typisk opstået ved tilgroning af rigkærene.

Trusler mod områdets naturværdier

Forekomsterne af avneknippemose, elle- og askeskov og ca. halvdelen af områdets 20 ha rigkær har en god natur/skovtilstand. Der er dog registreret flere trusler mod områdets naturtyper og arter.

Der er sket en nedgang og opsplitting af arealet af habitatområdets rigkær. Enkelte arealer er blevet opdyrket og store arealer er groet til i skovsumpe. Flere steder påvirkes områdets naturtyper og levestederne for mygblomst af næringsstofbelastning fra den omgivende landbrugsdrift og med kvælstof fra luften, og der er desuden problemer med tilgroning og hydrologien. De rigkær, der er levested for Mygblomst, vurderes at være særligt sårbare overfor påvirkningerne.

Målsætning

Målet er, at Natura 2000-området kommer til at udgøre et stort sammenhængende naturareal, der består af en mosaik af fersk eng/overdrev, rigkær, avneknippemose, skovsumpe herunder elle- og askeskov, forskellige søtyper og vandløb. Naturtyperne får en god-høj natur/skovtilstand, en hensigtsmæssig drift og hydrologi, en lav næringsstofbelastning og gode sprednings- og etableringsmuligheder for arterne. Forekomsterne af avneknippemose og rigkær udvides og sammenkædes om muligt, og det samlede areal af naturtyperne øges. Samtidig sikres rigkærene som gode levesteder for en stor og levedygtig bestand af mygblomst og sump-vindelsnegl.

Områdets småsøer sikres en god vandkvalitet.

Indsats

Oversigt over væsentlige indsatser til gennemførelse af denne plan:

Indsats	Stort omfang	Mindre omfang	Undersøges nærmere	Ikke anvendt
Rydning, fjernelse af uønsket opvækst Herunder bekæmpelse af invasive arter	X			
Forbedring af hydrologi Fx ved at standse dræning, genoprette vandløb, fjerne diger	X			
Ekstensiv drift Fx indførelse eller opretholdelse af græsning, høslet mm.	X			
Sikring af arealer Sikring af natur der ikke pt. er beskyttet (fx stenrev og skovnatur)		X		
Reducere forstyrrelser Fx færdsel				X
Forbedring/sikring af levesteder Fx ved etablering af vandhuller, sikring af redetræer eller større fouragerings- eller yngleområder		X		

Indsatsen vil helt overvejende dreje sig om sikring af og/eller genindføre lysåbne forhold ved rydning af opvækst, sikre en ekstensiv drift og pleje af naturtyperne samt gennemføre en indsats, der sikrer en forbedret hydrologi, ligesom der skal sikres gode levesteder for mygblomst og sump-vindelsnegl. Der gennemføres en reduktion af tilførslen af næringsstoffer til naturtyperne.

Forekomsterne af rigkær og avneknippemose samt levesteder for mygblomst udvides og sammenkædes, hvor det naturmæssigt er muligt.

Der foretages en sikring mod ødelæggelse af skovnaturtyper og konstaterede forekomster af habitatnaturtyper, der ikke er omfattet af lovgivningen.

Endelig udføres en særlig indsats for truede naturtyper og arter ved at øge arealet med rigkær i størrelsesordenen 15-20 ha og ved at gennemføre en mindre øgning i arealet af avneknippemose.